

Rozhovor týdne

Zemědělci? Trvá opravdu roky,

Rozhovor s výzkumným pracovníkem Romanem Honzíkem.

MIROSLAVA ŠEBESTOVÁ

Málokdo ví, že na okraji Chomutova stojí po-bočka Výzkumného ústavu rostlinné výroby, která má svou „matku“ v Praze. Patří mezi čtrnáct stanic po celém Česku, jen ve dvou se ale zabývají vlastními výzkumnými úkoly, jednou z nich je právě ta chomutovská. Výzkumníci tam na pokusných polích pěstují fascinující rostliny: africký čirok, kanadskou sidu i postoloprtskou přesívku, učí zemědělce jak hospodařit ekologičtěji a co pěstovat, když je sucho.

Spolupracují také na záchranném programu Enzedra, díky kterému ve skanzenu Stará Ves u chomutovského zooparku vyrostle pole a vesnická zahrádka s plodinami, které se v Krušných horách pěstovaly před více než stovkou let. Spolupracuje na něm výzkumný pracovník Roman Honzík.

Poodkryjte, čemu se ve výzkumném ústavu věnujete.

Naše pracoviště bylo původně zřízeno, abychom sledovali vliv životního prostředí na zemědělství. Když potom došlo po revoluci k výraznému zlepšení životního prostředí, začali jsme hledat další možnosti, jak se tu udržet. Začali jsme se tedy zabývat fyto-energetikou. Snažili jsme se vypěstovat rostliny, které by se daly využívat pro získávání energie, nebo i cenných farmaceutických látek, popřípadě takových, které se dají využít pro výrobu bioplynu nebo spalovat v kotlích.

Takže pomáháte lepšímu zemědělství?

Vytvořili jsme řešitelský tým trvale udržitelného ze-

mědělství a obnovy krajiny. Sledujeme například optimalizaci využívání hnojiv a pesticidů, aby v půdě zůstávalo co nejméně reziduí herbicidů a nevyužitých živin, které mohou způsobovat tvorbu sinic ve vodách. Dostávají se smy- vem do povrchových vod a ty pak způsobují to, že nejsou přehradě vhodné ke koupání.

Máte nějaký výstup, který je zvlášť důležitý nebo zajímavý?

Máme celou řadu metodik pro zemědělskou praxi. Například správného způsobu kompostování, pěstování některých plodin na výsypkách nebo na našich půdách, které jsou obtížně obdělávatelné a zatížené určitou kontaminací. Kromě toho se teď zabýváme aktuálními záležitostmi, a to projevy sucha a optimalizace osevního sledu. Vybíráme takové plodiny, které snesou projevy sucha, a zároveň se snažíme eliminovat vliv extrémních srážek, takže ověřujeme využití zelených pásů kolem polí. Když přijdou extrémní srážky, pás zabrání smyvu půdy a nemusí se od- bahňovat celé vesnice.

Kde se vaše doporučení pro- mítnou? Řídí se jimi zemědělci?

Jsou veřejně dostupná na stránkách ústavu a spolupra- cujeme s agrární komorou Mostecká i Chomutovska, které sdružují zemědělce. Problém je ale s tím, že země- dělci jsou tvorově konzerva- tivní a než se u nich něco pro- sádí, jsou to tři roky až pět let neustálé práce a přesvědčo- vání.

Co se vám podařilo prosadit?

Třeba pěstování čiroku na Mostecku. Je to plodina, která odolává suchu. (obilovina pů- vodně ze Súdánu, která je zá- kladem národních pokrmů v Africe a Asii – pozn. autora). Vypadá podobně jako kukuřice a je vhodná pro výrobu bi- oplynu. S čírokem máme

Roman HONZÍK

Je mu 57 let. **Vystudoval VŠ zeměděl- skou**, kde poté pracoval jako odborný asistent.

Učil na SOŠ zemědělské v Kadani, **byl ře- ditelem školního statku v Kadani.**

Ve Výzkumném ústavu rostlinné výroby působí **od roku 1996.**

opravdu dobré zkušenosti. Dokonce byla v našem ma- teřském pracovišti vyšlechtě- ná odrůda čiroku, jejíž semena se používají i na výrobu piva. Navíc nízkolepkového.

Jak se vám daří spolupracovat se zemědělci na Chomutovsku?

Na Chomutovsku pracujeme hlavně s místní akční skupi- nou MAS sdružení zá- padní Krušnohoří v Droužkovicích, které jsme čle- nem. Kontakt se zdejší agrární ko- morou není tak dobrý jako v Mostě.

Výzkumný ústav má svá pokusná pole.

Co na nich pěstujete?

Máme jednak zahrádku a celkem asi 12 hektarů země- dělské půdy, z čehož je asi 1,5 hektaru na pokusy a ostatní plochy slouží pro běžnou ze- mědělskou činnost. Pěstuje- me obiloviny, řepku, nebo hořčici, kterou pak normálně komerčně využíváme, abychom měli nějaké zdroje. Výzkumnou část máme od- dělenou od té komerční.

Jste také zapojení do záchran- něho programu Enzedra, jehož výsledky uvidí návštěvníci skanzenu Stará Ves přímo na poli a v zahrádce.

Ano, poslední aktivitou, kterou jsme v minulém roce začali, je česko-saský projekt. Jeho cílem je najít ztracené informace a plodiny, které tu

pěstovali Němci před svým odsunem.

Jak je hledáte?

Je to poměrně složitá zále- žitost. V první řadě musíme zjistit, které plodiny se tu pěstovaly, takže propátrá- me archivy, hledáme ve sta- rých časopisech. Zajímají nás i takové odrůdy, u kterých je přívlastek. Existuje například postolo- prtská přesívka, logicky byla vyšlechtěna v Postoloprtech, což je v našem zájmovém území. Nebo existuje další plodina, kterou je doupovský oves. Zase Doupov – náš největší vojenský výcvi- kový prostor. 18. května se nám podařilo získat povolení ke vstupu do něj a byli jsme na průzkumu. Hledali jsme v zaniklých obcích zdroje pů- vodních plodin. Toto území bylo opuštěno v roce 1953.

A našli jste v zaniklých obcích něco zajímavého?

Našli jsme okrasné rostliny, které tam od té doby vydržely: narcisky, pivoňku, šefík a de- nivku, to je rostlina z čeledi liliovitých. Na podzim se do vojenského prostoru chystá- me znovu, budeme se rostliny snažit získat a převést do kul- tury s tím, že by se tyto plodi- ny zasázely ve skanzenu, aby byly prezentovány jako vý- sledek záchranného progra- mu.

„Posled- ní aktivitou, kte- rou jsme v minulém roce začali, je česko- saský projekt. Jeho cílem je najít ztracené infor- mace a plodiny, které tu pěstovali Němci před svým odsunem.“

než u nich cokoliv prosadíte

Kolik se vám podařilo najít plodin celkem?

Dali jsme si za cíl, že bychom rádi našli nejméně dvanáct rostlin, které se tu původně pěstovaly. Řekněme, že už jsme tři čtvrtě našli a věřím, že toho bude daleko víc. Máme dvě odrůdy brambor: říšský kancléř a vogtlandská modrá, které se pěstovaly na území Krušných hor. Dále jsme z genových bank získali doupovský oves a postoloprtskou přesívkou a víme o krušnohorském žitě. Máme také okrasné rostliny. Přímou v Chomutově žil šlechtitel Vincenc Berger, který vyšlechtil asi třicet různých růží. Zajímavé je, že v chomutovském parku rekonstruují rosárium a tyto růže tam mají. Získali jsme od jedné okrasné školky příslib, že bychom na podzim měli tři odrůdy pro skanzen získat.

Také se vám podařilo „znovuobjevit“ svidu. Nebo spíše přiřadit strom ke starému německému názvu.

Ano svidu. To bylo, jak se ztratil a zase našel název (smích). V soupisu ovocných plodin v obci Strážky jsme na-

šli informaci, že se tam kromě jabloní a hrušní vyskytovaly tři stromy tirnickel. Bylo to psané v němčině. V dostupné literatuře jsme ale nenašli žádnou informaci. Rozhodli jsme tedy dotazy přes facebook a další zdroje a také na jednom semináři, který se

konal v prosinci loňského roku, kde byli naši němečtí partneři. Asi po dvou měsících mi přišel mail, že se jedná o dřín obecný a že je tato informace v publikaci z roku 1792 na internetu. Takže jsme objevili název stromu a konečně k němu i přiřadili strom. Roste nám přímo před ústavem. Také jeho odnož půjde do skanzenu.

Výzkumné činnosti se věnujete více než 20 let, co považujete za největší úspěch?

Řekl bych, že největší úspěch bylo, když začali zemědělci určitým způsobem přijímat naše doporuče-

ní. To je potom smysl celé naší práce. Můžeme vyprodukovat celou řadu doporučení pro praxi, ale pokud se tím nikdo neřídí, je to práce pro práci. Pokud někdo přijde a začne se ptát, že získal naši metodiku a potřeboval by další podmínky, podrobnosti, to mě v naší práci těší nejvíce. Také projekt Enzedra je velmi zajímavý. Už teď máme výsledky a víme, že dosáhne úspěšného konce. Ten nás těší. Jeho iniciátorkou je správkyně skanzenu Hana Zvalová.

Jak jste se k této práci dostal? Čím jste chtěl být jako kluk?

Jako každý kluk jsem chtěl být kosmonautem, pak se mi líbila také popelářina. Ale moji rodiče dělali v zemědělství, takže jsem v něm vyrůstal. Samozřejmě, tahle práce mě baví, je to poslání.

VÝZKUMNÝ pracovník Roman Honzík se „stoletým“ osivem pro skanzen ve Staré Vsi, který je u zooparku. Foto: Deník/Miroslava Šebestová

